

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2007/35

Karar Sayısı:2007/36

Karar Günü:5.4.2007

Resmi Gazete Tarih-Sayısı:15.11.2007-26701

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Ula Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen 30.3.2005 günlü, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin, Anayasa'nın 2., 125., 140., 142. ve 155. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

İmar Kanunu'nun 42. maddesi uyarınca verilen para cezasının iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

II- İTİRAZ KONUSU YASA KURALI

Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen ve iptali istenilen bendin yer aldığı 3. maddesi şöyledir:

“Madde 3 - (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır.”

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, ilk inceleme raporu, itiraz konusu Yasa kuralı ve gerekçesi ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırsa, bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için, elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak yasa kuralları ise, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

Ruhsat ve eklerine aykırı yapıldığı gerekçesiyle mühürlenerek inşaatı durdurulan yapı sahibine İmar Kanunu'nun 42. maddesi uyarınca verilen para cezasının iptali istemiyle açılan davada Mahkeme, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasında idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği belirtilmekte, 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde de diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, idarî yaptırım kararlarına karşı bu Kanun'da öngörülen kanun yoluna ilişkin kuralların uygulanacağı hükme bağlanmaktadır. Anılan Yasa'nın 27. maddesine 5560 sayılı Yasa ile eklenen (8) numaralı fıkrada ise idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği hükmü yer almaktadır.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32. maddesinde, ruhsatsız veya ruhsata aykırı yapıların inşaatının idarece derhal durdurulması ve ruhsata uygun hale getirilmemesi halinde yıktırılması, 42. maddesinde de ruhsat alınmadan veya ruhsat veya eklerine veya imar mevzuatına aykırı olarak yapılan yapının sahibine ve müteahhidine para cezası verilmesi öngörülmektedir.

İmar Kanunu'nun 42. maddesi uyarınca verilen para cezaları, bir yapının ruhsatsız veya ruhsata aykırı veya imar mevzuatına aykırı yapıldığının tespit edilmesi anlamını taşımaktadır. Uygulamada söz konusu aykırılığın tespiti, devam eden inşaatlarda yapı tatil zaptı, tamamlanmış olan yapılarda ise yapı tespit zaptı düzenlenmesiyle gerçekleşmekte ve bu suretle idari işlem kimliğine bürünmektedir. Söz konusu işlemler, yerleşik yargı kararlarında idari davaya konu oluşturabilecek nitelikte idari işlemler olarak kabul edilmektedirler.

Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesi, *“idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması hali”* nin varlığını aramaktadır.

Bu çerçevede, İmar Kanunu'nun 42. maddesi uyarınca para cezası verilmesi işlemi, imar mevzuatına aykırı bir yapılanmanın tespiti, önlenmesi veya giderilmesine yönelik idari bir işlemin devamı niteliğinde olduğundan, Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin (8) numaralı fıkrası uyarınca idari yaptırım kararının yanı sıra idari yargının görev alanına giren başka bir kararın da verilmiş olduğunun ve buna bağlı olarak söz konusu para cezalarına karşı açılacak davalarda idari yargının görevli olduğunun kabulü gerekmektedir. Bu durumda, İmar Kanunu'nun 42. maddesi uyarınca verilen para cezasına karşı Sulh Ceza Mahkemesinde açılan dava, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin görevine girmemektedir.

İtiraz başvurusunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

IV- SONUÇ

6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen 30.3.2005 günlü, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine ilişkin başvurunun, Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle **REDDİNE**, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER ve Şevket APALAK'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 5.4.2007 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Tülay TUĞCU	Haşim KILIÇ	Sacit ADALI
Üye	Üye	Üye
Fulya KANTARCIOĞLU	Ahmet AKYALÇIN	Mehmet ERTEN
Üye	Üye	Üye
A. Necmi ÖZLER	Serdar ÖZGÜLDÜR	Şevket APALAK
Üye		Üye
Serruh KALELİ		Osman Alifeyyaz PAKSÜT

KARŞIOY YAZISI

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun, (1) numaralı fıkrasının itiraz konusu (a) bendine ilişkin kuralın da yer aldığı 3. maddesinde,

“(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır” denilmektedir.

İtiraz konusu kuralda, idari yaptırım kararlarına karşı başvurulacak yargı yerinin belirlenmesinde izlenmesi gereken yöntem açıklanmıştır. Buna göre, yargı yerinin belirlenmesine ilişkin diğer kanunlarda aksine bir hüküm bulunmaması halinde bu Kanunda yer alan hükümler uygulanarak yargı yeri saptanacaktır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin (8) numaralı fıkrasında ise “İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür” denilmektedir.

Hükümde, idari yaptırım kararlarına karşı idari yargı mercilerine başvurabilmek için gerekli olan koşullar gösterilmiştir. Buna göre, idari yargının yetkili yargı mercii olabilmesi için, idari işlemle yaptırım kararlarının birlikte dava konusu edilmesi gerekmektedir.

Somut olay ise ruhsat ve eklerine aykırı yapılan inşaatın mühürlenmesi ve durdurulmasına ilişkin idari işleme dayanılarak verilen imar para cezası ve verilen bu para cezasının iptali istemidir. İmar para cezasının iptaline ilişkin açılmış bir dava bulunduğu halde, idari işlemin iptali için açılmış bir davanın varlığı saptanamamıştır. Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesinin (8) numaralı fıkrası uyarınca, idari yargının yetkili yargı mercii olabilmesi için, idari

işlemlerle yaptırım kararlarının birlikte dava konusu edilmesi gerekmektedir. Oysa, idari işlemin dava konusu edilmesi, yaptırım kararının dava konusu edilmesi ve bu davaların birlikte açılması yolundaki koşullar olayda gerçekleşmemiştir. Bu durumda, idari yargı merciini yetkili kılan 27. maddenin (8) numaralı fıkrasındaki hükmün olayda uygulanma yeri bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yetkili yargı yerini belirleyen 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi, adli yargıyı yetkili kılarken diğer kanunlarda aksine bir hükmün bulunmamasını da aramaktadır. Yargı yetkisiyle ilgili diğer kanunlarda aksine bir hüküm bulunmadığı için Anayasaya aykırılık başvurusunda bulunan mahkemenin somut olayda davayı görme yetkisi bulunmakta, dolayısıyla da 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun yetkili yargı yerini belirleyen 3. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uygulanacak kural olmaktadır.

Açıklanan nedenlerle başvurunun esasının incelenmesi gerekirken, yetkisizlikten dolayı redde ilişkin çoğunluk gerekçesine katılmıyoruz.

Üye
Mehmet ERTEN

Üye
A. Necmi ÖZLER

AZLIK OYU

İptal istemine konu yapılan 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Yasa'yla değişik 3. maddesinin 1/a bendinde, idari yaptırım kararlarına karşı diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde kanun yolları bakımından bu Yasa'nın uygulanacağını belirtmektedir.

Ancak, 5560 sayılı Yasa'nın 30. maddesiyle 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesine eklenen 8. bentte ise, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişiyle ilgili idari yargının görev alanına giren karar verilmişse, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının diğer işlemin iptali istemiyle birlikte idari yargıda görüleceği belirtilmiştir.

Bu kurallara göre, kanun yoluna ilişkin tersi bir kural yoksa, idari yaptırım kararına karşı adli yargıda dava açılacak, ancak aynı konuda idari yargının görev alanına giren bir idari işlem de varsa, idari yaptırım ve diğer idari işleme karşı birlikte idari yargıda dava açılacaktır.

Başvuran mahkemenin önünde salt para cezasına ilişkin dava bulunduğu, para cezasıyla ilintili idari yargının görevine giren bir işlemin olduğuna ve buna karşı dava açıldığı yolunda bir belirleme yapılmadığına göre, ortada sulh ceza mahkemesinin ele alacağı bir dava olduğu ve buna olanak veren kuralı uygulayıp Anayasa yönünden irdeliyeceği açıktır.

Belirtilen nedenlerle, itirazın esasa geçilmesi gerekirken yetkisizlikten reddedilmesinde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle karara karşıyım.

Üye
Şevket APALAK